

Kar tirja svet od nas, to dobro znamo,
 Kar tirja dom, slovenski rod od nas,
 To govori glasno nam srce samo:
 Ustvarjajmo mu lepši, boljši čas!
 V oblasti src mi sto in sto imamo:
 Utisnimo krepostij jim izraz,
 A jedna, prva druge vse ustvarja:
 Ljubiti rod, ljubiti dom in carja!

Let štirideset! — O, silno ti cesarstvo,
 Nad tábo čuje sam dobrotni Bog!
 Karkoli znanstva zmore širno stvarstvo,
 V zavetje se zateka knežjih rok;
 Sprejel je vzgojo knez v mogočno varstvo,
 Skrbčec kot oče za razvoj otrok,
 Iz tisoč src v nebó molitev plava:
 Bog hrani carja! — Slava, slava, slava! —

A. Funtek.

Kako naj učitelj vpliva na vedénje šolske mladine zunaj šole.

Govoril pri okrajni učiteljski konferenciji za Ljubljansko okolico v 27. dan jul. t. l.
 učitelj J. Bajec.

(Konec.)

Ne zadostuje torej, da učitelj samo v šoli poprašuje enega ali drugega, kako se obnašajo potoma. Zatorej je dobro, da učitelj pred šolo hodi danes po tej, jutri po drugej poti otrokom naproti, ali jih od daleč opazuje, da jih nekaj časa čuva. Isto tako naj storí tudi po šoli, da se prepriča o njihovem vedénji. — Otroci radi stikajo tudi po gozdih, zlasti za gnejzdi in ptiči. Ako učitelj tega ne zapreči, gorjé mladim hudobnežem! Ako nič ne pomaga in izda svarjenje v šoli, naj gre sam v gozd, da vidi in se prepriča, kaj počenjajo v gozdu. — Še huje se godí na paši. Tu počenjajo otroci marsikaj grdega, nesramnega, ker jih nobeno modro in pametno okó ne čuva. Pretepajo ubogo živino, teptajo njive, kradejo pridelke ter povzročujejo mnoge škode. Pastirji celó povzročujejo, da se soseda grdo gledata ter v sovraštvu živita do smrti. — Naj pogleda zato učitelj večkrat na pašnik sprehajaje se mesto v krčmo; s tem si bode več zaslug pridobil in spoštovanja. — Naj dela učitelj tudi na to, da si lastniki živine oskrbé pametnega pastirja, ki bi otroke v strahu imel. Naj učitelj tudi starišem priporoča, da pogledajo večkrat na pašnik; istotako v gozd. —

Pri kopianji se godé grde, grde reči. Večina jih sramožljivost izgubi. Učitelj jim sicer ne more zabraniti kopianja, razun v globokih vodah, ker jim še sam priporoča snago na telesu. Vé gotovo za isti prostor, kamor se hodijo otroci kopat. Naj o lepih dnevih sam otroke v daljini nadzoruje. Vsaj lahko opazuje njih vedénje. Ako kaj nespodobnega čuje pri takej priložnosti, naj vsem strogo prepové, da se z nesramnežem ne pečajo. Vedno pa naj učitelj skrbi za to, da se dobri in pridni učenci lepega obnašanja skrbno ogibljejo na potu ali kjer si bodi drugej poredneža. „Ena garjeva ovca mnogo drugih zdravih okuži“.

Zeló potrebno pa je pri vsem tem ravnanji učiteljevem, da vedno deluje in živi v soglasji s stariši, da ga podpirajo pri njegovem trudapolnem delu. Ako se sam ne bo potezoval za lepo obnašanje svojega krdela, starišem je dandanes le malo na tem, drugim nič, zlasti, kadar so otroci šoli izročeni. — Dalje naj učitelj pa tudi starišem priporoča, da ne pusté svojih otrok nikdar brez dela; kajti tako se otroci navadijo lenobe, iz katere izvira vsa hudobija.

Tako more učitelj pri šolski mladini mnogo doseči; otroci in stariši ga bodo spoštovali.

Koliko pa učitelj more pripomoči k povzdigi moralične zavesti tudi pri bolj odrasli mladini? — Kadar je deček predrngnil že nekoliko hlačic ali deklica nekoliko kril po šolskih klopeh, ter prestopivši 14. leto prišel popolnoma iz učiteljske oblasti, zraste mu greben in misli: „Sedaj me več ne bode imel v rokah“; zahaja med bolj odrasle ljudi ter njih vzgledu posnema. Sedaj še le se predrzne vpričo učitelja počenjati vse tisto, kar se mu je v šoli grajalo in prepovedovalo. „Mar mi je! Sem užé star 15, 16 let“, je odgovor. Kako naj pa učitelj tù kaže svoj vpliv? To je še le težavno! Šolskih pravil se tukaj učitelj več ne more posluževati. — Kaj storiti? Drugo pot morá ukreniti. Tukaj je najprvo njegov lastni vzgled. Učencu nikdar ne pride na misel, da bi učitelj kaj napačnega storil. Sedaj se mu pa oči odpró. On vidi, kako je učitelj živel pred in kako zdaj. Težak položaj za učitelja! Njegov nekdanji učenec kaže za njim rekoč: „Tako sem se v šoli naučil“. Naj učitelj vedno misli na prihodnje, da bó šolar kdaj mladenič, kateremu bodo polagoma vse napake učiteljeve stopile pred oči. Zategadel naj bode učitelj v prvi meri sam luč lepega vedénja, vzgled značajnega, vzornega človeka, da se nanj sklicujejo lahko vsi pošteni občani. Naj ne popiva po krémah ter morí tako moralično zavest pri odrasli mladini. Naj se ne pajdaši z mladenči, zlasti s hudobnimi. Z njim kakor tudi z drugim spolom naj govóri in občuje malo, pametno in možato, da ne kažejo s prstom za njim. Žalostno je slišati, da komaj pred 4 leti šolske klopi zapustivši mladenič z učiteljem na bratovski klopi sedí. To čujejo drugi ter pravijo: „Še z menoj! Tikajmo se!“ Kako mora učitelj v tako žalostnih razmerah ohraniti svoj vpliv? Kako more poredneža posvariti? Ni mu mogoče. Njegovo obnašanje mora biti tako, da ga vsi spoznajo za višjega, nego so sami. Kadar se o mladeniču sliši kaj napačnega, naj ga možato posvari ter mu primeren nauk podá, ne pa smijati se in mu pritrđiti. — Učitelj naj vedno skrbi za to, da živi z vsemi v lepi slogi in soglasji, zlasti z veljavnišimi hišami. Občuje naj le s takimi, ki imajo veljavo pri drugih kot pošteni, značajni možjé. Naj ne zahaja brez potrebe po hišah ter se razgovarjá. Vender je pa le dobro, da včasih popraša za tega ali unega, jih poučí, zlasti, kadar je čul kaj napačnega o tem ali unem svojem nekdanjem učencu.

Najbolj pa učitelj vpliva na moralno zavest pri odrasli mladini, da jej posójuje lepe, ukapolne knjige, da jih mladenči ali dekleta prebirajo. Priporočila vredno je tedaj res „bralno društvo“. Ker se je to tudi pri nas osnovalo, sem prepričan, da si učitelj v tem obziru nadalje svoj vpliv na moralično zavest pri odrasli mladini ohrani. Tako bi ostal učitelj vedno v tesni zvezi s odraslo mladino; posnemali ga bodo, spoštovali mali in veliki. Tako bodo spoznali stariši in odrasla mladina, da je učitelj res vnet za dobro izrejo, sam vzgled lepega obnašanja, pospešitelj moralične zavesti, pravi učitelj in voditelj odrasli mladini. Pridobil si bode srca vseh občanov in svest si bode, da je svojo težavno nalogo vestno in dobro rešil.